

Mică Filocalie

Valeriu continua să fie preocupat de viața sa lăuntrică. Un subiect la care cugeta îndelung era conștiința păcatului. Spunea:

- Este foarte greu omului să-și recunoască păcatul, dar este evident că suntem păcătoși și setea noastră de curăție și adevăr nu poate fi satisfăcută decât prin zdrobirea păcatului. Viața veșnică începe în sufletele smulse păcatului. Cine crede cu adevărat în Dumnezeu va ajunge la conștiința păcatului, cine nu crede în Dumnezeu rămâne prizonier eului său, orgoliului și păcatului său. Eu sunt cel mai mare dușman al meu. Dacă eul nu moare, nu ne putem naște din nou în Hristos și rămânem în păcatul mândriei. Mândria l-a făcut pe om să se vrea Dumnezeu, împotriva evidentei sale nedesăvârșiri și mai cu seamă împotriva faptului că noi, oamenii, suntem cu toții muritori. Un Dumnezeu nedesăvârșit și supus morții e un fals Dumnezeu. Conștiința păcatului nu este bigotism ori obscurantism, ci luciditate și înțelepciune. Întreaga educație a omului depinde de felul în care funcționează conștiința păcatului. Numai omul care trăiește în fața lui Dumnezeu are adevărata măsură a sa, a lumii și a vieții.

Cum printre cei care-l ascultau erau și tineri care nu cunoșteau în profunzime duhul Ortodoxiei, spre a se face mai bine înțeleas adăuga:

- Umilința și pocăința nu sunt scopuri ale creștinismului, ci mijloace, nu sunt nici esența vieții creștine, căci a fi creștin înseamnă a avea însuflețirea doririlor sfinte și bucuria de a trăi. De asemenea, lepădarea de sine nu este depersonalizare, abandonare și resemnare, ci este pasul necesar nașterii în viața cea adevărată, în duh. Nu ne caracterizează negația, ci afirmarea. Căci viața veșnică nu se dă celor învinși, resemnați și fricoși, ci celor puternici și curajoși. Nu vor birui cei căldicei, ci cei ce vor învinge fiara apocaliptică. Intrați deci pe poarta pocăinței cu râvnă, așteptând să se nască în voi Împărăția Duhului Sfânt. Să plângem azi păcatele personale, să le plângem până ce ni se vor da lacrimi pentru curățirea lumii. Nu vă fie frică de umilință, nici de mărturisirea păcatelor, ci credeți că prin ele veți fi purtătorii adevăratei lumini. Luați seama la Mântuitorul Hristos, la îndrăzneala cu care El a prăbușit o lume și a ridicat alta, la desăvârșirea pe care ne-a lăsat-o ca pildă - și așa să-L urmăm!

Despre importanța conștiinței păcatului în viața socială spunea:

- Conștiința păcatului nu se reduce la desfrânare, lăcomie, agonisire, ucidere ori alte fapte asemănătoare, mai mult, nu este nici numai restabilirea orânduirii lăuntrice a omului, ci este lupta împotriva începătorilor și stăpâniilor întunericului, care țin în beznă și robie neamurile lumii întregi. Cu alte cuvinte, lupta fiecăruia trebuie să contribuie la realizarea unei autentice orânduirii creștine a lumii. Nu ești creștin dacă ai fost botezat, mergi la biserică dar viețuiești după principiile societății egoiste, imorale, materialiste în care trăiești. Trebuie să devii creștin în toate aspectele vieții tale de zi cu zi și prin aceasta să încreștinezi și lumea din jurul tău. Dar nu se poate ajunge aici prin studii intelectuale, ci prin trăirea în duh, prin lupta de fiecare clipă cu păcatul făcut, apoi cu păcatul vorbit, apoi cu păcatul gândit. Înainte de a ne lupta cu păcatele lumii, trebuie să urâm păcatele, prostia, suficiența și moleșeala sufletelor și minților creștinilor, căci tocmai adormirea conștiinței creștine a dat pas liber impertinenței ateiste.

“E vremea pocăinței! Oamenii ne-au părăsit...”

Atitudinea lui Valeriu în fața autorităților era plină de demnitate dar înțeleaptă, încât nu putea fi acuzat de fapte “contrarevoluționare”, ci de credința lui. Tocmai credința dorea el să o apere, dar încerca să fie mai iscusit decât prigonitorii săi, să nu se lase atras într-o bătălie cu totul inegală în care ar fi fost strivit cu ușurință.

De aceea el făcea din "legea Cezarului" arma sa de apărare. Trebuia să folosească în mod înțelept puținele mijloace de luptă pe care le îngăduia temnița. Unii deținuți i-au reproșat aceasta zicând:

- Ție îți merge această atitudine, nouă însă nu ni se potrivește! Noi știm că suntem în război cu un dușman total, cumplit și nimicitor și vrem să câștigăm acest război. Nu noi suntem „bandiți”, așa cum ne numesc ei, ci ei sunt, și trebuie să le-o spunem. Suntem în temniță, dar nu abandonăm lupta chiar dacă vom muri luptând.

La astfel de argumente Valeriu pleca ochii triști și plini de înțeleșuri și răspundea:

- Credeți voi că eu am abandonat lupta, credeți voi că eu nu vă înțeleg? Dar oare trebuie să murim ca niște proști? Nu așteaptă ei prilejul să ne lovească? Ce avem deci de făcut? Să intrăm de bună voie în gura porcilor turbați!? Ori să folosim timpul acesta de osândă pentru a ne salva sufletele și viețile? E vremea să ne smerim adânc, să ne ocupăm de problemele cu adevărat importante, să ne curățim pentru a fi vrednici de Hristos.

La care i se spunea:

- Nu noi, ci ei sunt necurați! Dacă ne lăsăm antrenați de lacrimile pocăinței dăm frâu liber tiranilor și păcătoșilor!

- E vremea, e vremea pocăinței! răspundea Valeriu. Aveți credință în voi! Izbăvirea va veni de la Dumnezeu. Oamenii ne-au părăsit. În acest secol toate neamurile sunt guvernate de ateii și de creștini de formă. A trebuit să ne confruntăm credința și cu unii, și cu alții. Cred însă că aici se plămădește un duh evanghelic care va schimba lumea la față. Jertfele de aici nu vor rămâne fără rod!

După trecerea anilor, cuvintele lui Valeriu și-au adeverit înțelepciunea și au fost luate de mulți ca îndreptar.

Adesea se iscau în celulă controverse privind orientările de politică internațională. Majoritatea celor tineri credeau că occidentalii ne vor salva, că vor interveni și vor zdrobi comunismul.

- E greu să credem că Occidentul, care s-a aliat cu comuniștii pentru a-i înfrânge pe germani, se va întoarce acum contra lor, era de părere Valeriu. Este necesar un proces lung și profund de reorientare a Occidentului până va ajunge să cunoască și să înfrunte comunismul. Acum suntem abandonați comunismului. Nu știm cât timp va dura criza. Gândirea materialistă care guvernează lumea o adâncește și mai mult. Vor trebui să apară alți oameni, cu o nouă orientare. Nemții au încercat ceva dar au fost învinși. Noi suntem alături de Occidentali dar și împotriva lor, așa cum am fost alături de germani dar și împotriva lor. Căci noi credem că de la Hristos va veni pacea în lume. Trebuie să fim pregătiți pentru o suferință de lungă durată.

Era considerat defetist, dar timpul i-a dat dreptate și în această privință.

O altă sursă de discuție era tema greșelilor colective din trecut.

Valeriu spunea: ***- Cine se afirmă creștin trebuie să se poarte ca un creștin. Nu e îngăduită crima ca armă de luptă creștină. E necesar să m ărturisim public greșelile trecutului pentru a pune un început nou. Nu sunt îngăduite nici tirania, fărădelegea și abuzul. Toate acestea erau referiri la unele evenimente din trecut, pe care însă nu toată lumea era pregătită să le privească astfel.***